PATVIRTINTA
Vilniaus dizaino kolegijos direktoriaus
Algirdo Sabaliausko
2026 m. rugsėjo 1 d.
įsakymu Nr. V1/26-03

MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIŲ „ERASMUS+“ MOBILUMO DALYVIŲ ATRANKOS IR PARAMOS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mažiau galimybių turinčių „Erasmus+“ mobilumo dalyvių atrankos ir paramos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Vilniaus dizaino kolegijos (toliau – VDK) studentų ir absolventų, taip pat dėstytojų ir administracinio personalo darbuotojų (toliau kartu – personalas), dalyvaujančių „Erasmus+“ mobilumo veiklose (studentams ir absolventams – studijų, praktikos, absolventų praktikos, trumpalaikio ir mišraus mobilumo, personalui – dėstymo ir mokymosi mobilumo), priskyrimo mažiau galimybių turinčių asmenų grupėms, atrankos ir papildomos paramos skyrimo principus. Aprašas taip pat taikomas į VDK atvykstantiems „Erasmus+“ mobilumo dalyviams (studentams, absolventams ir personalui), kai jiems pagal Programos ir ŠMPF taisykles gali būti skiriama papildoma parama.
2. Aprašas parengtas vadovaujantis Erasmus aukštojo mokslo chartija (ECHE), aktualia Europos Komisijos „Erasmus+“ programos vadovo redakcija, „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso Įtraukties ir įvairovės strategija, Švietimo mainų paramos fondo (toliau – ŠMPF) skelbiamomis finansinėmis ir sutarčių taisyklėmis, Programos „Erasmus+“ aukštojo mokslo sektoriaus mažiau galimybių turinčių asmenų mobilumų administravimo ir finansų valdymo tvarkos aprašu, VDK Studijų reglamentu, VDK „Erasmus+“ studijų ir praktikos organizavimo tvarkos aprašu (toliau – Erasmus+ organizavimo tvarkos aprašas), VDK Atvykstančių Erasmus+ studentų mobilumo tvarkos aprašu (toliau – Atvykstančių studentų tvarkos aprašas) ir VDK Akademinio ir administracinio personalo dalyvavimo Erasmus+ programoje tvarkos aprašu (toliau – Personalo mobilumo tvarkos aprašas).
3. Mažiau galimybių turinčiu asmeniu laikomas asmuo, kuris dėl ekonominių, socialinių, kultūrinių, geografinių ar sveikatos priežasčių, negalios, mokymosi sunkumų ar kitų aplinkybių negali vienodomis sąlygomis veiksmingai pasinaudoti „Erasmus+“ programos teikiamomis mobilumo galimybėmis.
4. VDK, vadovaudamasi nediskriminavimo, skaidrumo ir įtraukties principais, užtikrina lygias galimybes dalyvauti „Erasmus+“ mobilumo veiklose ir, atsižvelgdama į individualius dalyvių poreikius bei Programos finansavimo taisykles, teikia informaciją, finansinę ir nefinansinę pagalbą.
5. Už šio Aprašo įgyvendinimą, informacijos teikimą ir mažiau galimybių turinčių dalyvių konsultavimą atsakingas Tarptautinių ryšių ir projektų valdymo skyrius (toliau – TRPVS) ir institucinis Erasmus projektų koordinatorius (toliau – Koordinatorius).

II. MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIŲ ASMENŲ GRUPĖS

6. Mažiau galimybių turinčiu „Erasmus+“ mobilumo dalyviu gali būti pripažintas VDK studentas, absolventas, dėstytojas ar administracinio personalo darbuotojas, taip pat 1 punkte nurodytas atvykstantis dalyvis, susiduriantis su viena ar keliomis iš šių kliūčių:
   6.1 **Negalia** – fiziniai, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimai, galintys apsunkinti visapusišką ir veiksmingą dalyvavimą mobilumo veiklose vienodomis sąlygomis su kitais asmenimis.
   6.2 **Sveikatos problemos** – sunkios ar lėtinės ligos, medicininiai sutrikimai ar kitos su fizine ar psichikos sveikata susijusios aplinkybės, apsunkinančios dalyvavimą mobilumo veiklose.
   6.3 **Švietimo sunkumai** – mokymosi sunkumai ar kitos su švietimu ir mokymusi susijusios aplinkybės, ribojančios galimybes dalyvauti mobilumo veiklose.
   6.4 **Kultūriniai skirtumai** – migrantų ar pabėgėlių kilmė, priklausymas tautinei ar etninei mažumai, kalbinės ar kultūrinės kliūtys.
   6.5 **Socialinės kliūtys** – šeimos ar globos aplinkybės, vieniši tėvai ar globėjai, našlaičio statusas, institucinės globos patirtis ar kitos socialinės aplinkybės, galinčios riboti dalyvavimą mobilumo veiklose.

6.6 **Ekonominės kliūtys** – žemas socialinis-ekonominis statusas, mažos pajamos, socialinės paramos poreikis, būtinybė dirbti siekiant išlaikyti save studijų metu, ilgalaikis nedarbas ar kitos reikšmingos finansinės aplinkybės.

6.7 **Su diskriminacija susijusios kliūtys** – aplinkybės, dėl kurių asmuo gali susidurti su diskriminacija ir dėl to turėti mažiau galimybių dalyvauti Programos veiklose.

6.8 **Geografinės kliūtys** – gyvenimas atokiose, kaimo, periferinėse ar kitose vietovėse, kuriose dėl riboto susisiekimo, infrastruktūros ar kitų geografinių aplinkybių sunkiau dalyvauti mobilumo veiklose.

7. Vertinant studentų ir personalo individualias aplinkybes taip pat gali būti atsižvelgiama į:
   7.1 vaikų auginimą ar kitų priklausomų asmenų priežiūrą;
   7.2 studijų ir darbo derinimą, jeigu darbo ir finansinės aplinkybės riboja galimybes dalyvauti mobilumo veiklose (daugiausia studentams);
   7.3 profesionalų sportą ar kitas individualias aplinkybes, reikšmingai ribojančias galimybes dalyvauti mobilumo veiklose;
   7.4 studijų kryptį, kurios studentai gali būti nepakankamai atstovaujami mobilumo veiklose;
   7.5 studento amžių, kai studentas yra vyresnis nei 30 metų.
8. Šiame skyriuje nustatytas aplinkybių sąrašas nėra baigtinis. Asmuo gali būti pripažintas mažiau galimybių turinčiu dalyviu ir dėl kitų objektyvių aplinkybių, jeigu jos reikšmingai riboja jo galimybes dalyvauti „Erasmus+“ mobilumo veiklose ir atitinka aktualius Programos reikalavimus.

III. ATITIKTĮ PAGRINDŽIANTYS DOKUMENTAI

9. Asmens priklausymas mažiau galimybių turinčių asmenų grupei pagrindžiamas dokumentais, atsižvelgiant į konkrečią asmens situaciją.
10. Atitiktį gali pagrįsti:
    10.1 negalią patvirtinantis dokumentas (pvz., neįgaliojo pažymėjimas arba kompetentingos institucijos dokumentas);
    10.2 galiojantis medicininių dokumentų išrašas ar sveikatos priežiūros specialisto pasirašyta medicininė pažyma apie sveikatos būklę ir individualius poreikius;
    10.3 socialinės paramos, socialinės pašalpos ar kitą socialinę-ekonominę padėtį patvirtinantis dokumentas (pvz., teisę gauti socialinę pašalpą patvirtinantis dokumentas);
    10.4 vaiko gimimą, globą, rūpybą, tėvų mirtį ar kitas šeimines aplinkybes patvirtinantis dokumentas;
    10.5 pabėgėlio, prieglobsčio gavėjo ar kitą atitinkamą statusą patvirtinantis dokumentas;
    10.6 gyvenamąją vietą ar geografines aplinkybes pagrindžiantis dokumentas;
    10.7 studijų ir darbo derinimą patvirtinantis dokumentas (taikoma studentams);
    10.8 atvykstančio dalyvio iš Programos neasocijuotosios trečiosios šalies atveju – siunčiančiosios institucijos pateiktas dokumentas, patvirtinantis socialiai remtino ar kitą atitinkamą asmens statusą pagal siunčiančiojoje šalyje taikomus nacionalinius reikalavimus;
    10.9 kitas oficialus dokumentas, pagrindžiantis aplinkybes, dėl kurių asmuo turi mažiau galimybių dalyvauti mobilumo veiklose.
11. Jeigu konkrečios aplinkybės negali būti pagrįstos oficialiu dokumentu, tačiau objektyviai riboja asmens galimybes dalyvauti mobilumo veikloje, VDK gali prašyti pateikti motyvuotą paaiškinimą ir kitą turimą informaciją, leidžiančią įvertinti jo situaciją.
12. Prašoma pateikti tik tiek informacijos ir dokumentų, kiek būtina asmens atitikčiai nustatyti ir papildomos paramos poreikiui įvertinti.
13. Informacija apie asmens sveikatos būklę, negalią, socialinę, ekonominę ar kitą individualią situaciją tvarkoma konfidencialiai, laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) ir VDK asmens duomenų tvarkymo taisyklių, ir naudojama tik tiek, kiek būtina šiam Aprašui ir „Erasmus+“ programos reikalavimams įgyvendinti. Atitiktį ir išlaidas pagrindžiantys dokumentai saugomi TRPVS projekto dokumentacijoje dotacijos sutartyje su ŠMPF nustatytą laikotarpį ir pateikiami ŠMPF organizuojamų patikrų metu.

IV. ATRANKOS IR PAPILDOMOS PARAMOS SKYRIMO TVARKA

14. Studentai, atitinkantys konkurso sąlygas, dalyvauja bendrame „Erasmus+“ mobilumo konkurse, kuris vykdomas pagal „Erasmus+“ organizavimo tvarkos aprašą. Personalo atranka vykdoma pagal Personalo mobilumo tvarkos aprašą. Mažiau galimybių turinčių dalyvių paraiškos vertinamos pagal tuos pačius konkurso kriterijus, priklausymas mažiau galimybių turinčių asmenų grupei nėra kliūtis dalyvauti konkurse, o vertinant vienodos kokybės paraiškas prioritetas gali būti teikiamas mažiau galimybių turintiems dalyviams (žr. 21 punktą).
15. Studentas, absolventas ar personalo darbuotojas, pageidaujantis būti pripažintas mažiau galimybių turinčiu „Erasmus+“ mobilumo dalyviu ir (ar) gauti jam taikomą papildomą paramą, apie tai informuoja TRPVS ir pateikia jo situaciją pagrindžiančius dokumentus. Prireikus TRPVS skiria individualią konsultaciją apie paramos galimybes.
16. Dokumentai pateikiami:
    16.1 dėl papildomos individualios paramos pagal fiksuotą dydį – ne vėliau kaip likus 1 mėnesiui iki mobilumo pradžios;
    16.2 dėl įtraukties paramos pagal realiai patirtas išlaidas – ne vėliau kaip likus 5 savaitėms iki mobilumo pradžios (žr. 27 punktą);
    16.3 vėliau – tik kai paramos poreikis atsiranda dėl nuo dalyvio nepriklausančių aplinkybių arba Programos ar ŠMPF taisyklės numato kitokį terminą;
    16.4 tie patys terminai taikomi personalui ir VDK kviečiamiems užsienio partnerinių institucijų darbuotojams.
17. Pateiktus dokumentus ir asmens atitiktį šiame Apraše nustatytiems kriterijams vertina TRPVS kartu su toliau nurodytais asmenimis (prireikus, laikantis konfidencialumo reikalavimų, įtraukiamas ir katedros vedėjas ar Kolegijos psichologinės pagalbos specialistas):
    17.1 Studijų skyriaus vadovu – kai vertinamas studento ar absolvento prašymas;
    17.2 VDK administracijos atstovu – kai vertinamas dėstytojo ar kito darbuotojo prašymas.
18. Vertinant prašymą atsižvelgiama į asmens pateiktus dokumentus, individualias aplinkybes, jų poveikį galimybei dalyvauti mobilumo veikloje ir konkrečiam projektui taikomus Programos reikalavimus.
19. Jeigu pateiktos informacijos nepakanka sprendimui priimti, dalyvio gali būti paprašyta pateikti papildomą informaciją ar dokumentus.
20. Sprendimas dėl asmens priskyrimo mažiau galimybių turinčių dalyvių grupei priimamas kolegialiai 17 punkte nurodytų asmenų per 5 darbo dienas nuo visų reikiamų dokumentų gavimo ir įforminamas kartu su mobilumo atrankos ir (ar) dotacijos dokumentais. Apie sprendimą dalyvis informuojamas raštu (įskaitant elektroninę formą).
21. Vertindama vienodos kokybės studentų ir absolventų paraiškas, atrankos komisija prioritetą teikia dar nedalyvavusiems „Erasmus+“ programoje studentams ir mažiau galimybių turintiems dalyviams. Esant vienodam personalo paraiškų įvertinimui, prioritetas gali būti skiriamas mažiau galimybių turintiems darbuotojams. Esant vienodoms kitoms sąlygoms, pirmenybė teikiama dalyviui, kurio individualios aplinkybės labiau riboja galimybes dalyvauti mobilumo veikloje.
22. Mažiau galimybių turintiems studentams ir absolventams konkurso rezultatai skelbiami tomis pačiomis sąlygomis kaip ir kitiems dalyviams, personalo atrankos rezultatai – Personalo mobilumo tvarkos apraše nustatyta tvarka. Informacija apie dalyvio priklausymą mažiau galimybių turinčių asmenų grupei atrankos komisijos nariams teikiama tik tiek, kiek būtina sprendimui priimti.
23. Kai papildomos paramos skyrimui pagal „Erasmus+“ programos taisykles reikalingas ŠMPF sprendimas, VDK padeda dalyviui parengti ir pateikia reikalingus dokumentus, o sprendimas dėl tokios paramos priimamas ŠMPF nustatyta tvarka.
24. Asmens pripažinimas mažiau galimybių turinčiu dalyviu savaime nesuteikia teisės į papildomą finansinę paramą – ji skiriama tik tada ir tiek, kiek tai numatyta „Erasmus+“ programos ir ŠMPF taisyklėse.

V. PAPILDOMA PARAMA

25. Mažiau galimybių turinčiam mobilumo dalyviui, kai tai numatyta konkrečiam „Erasmus+“ projektui taikomose finansavimo taisyklėse, gali būti skiriama:
    25.1 papildoma individuali parama (angl. *top-up*) pagal Programoje nustatytą fiksuotą dydį;

25.2 papildoma įtraukties parama (angl. *inclusion support*) pagal realiai patirtas ir tinkamai pagrįstas išlaidas, kai dėl negalios, sveikatos būklės ar kitų individualių poreikių dalyvavimas mobilumo veikloje sukelia papildomų išlaidų;

25.3 kita „Erasmus+“ programos taisyklėse mažiau galimybių turintiems dalyviams numatyta finansinė ir nefinansinė parama.

26. **Papildoma individuali parama pagal fiksuotą dydį.** Mažiau galimybių turintiems studentams ir absolventams gali būti skiriama 250 Eur per mėnesį – ilgalaikio mobilumo atveju; 100 Eur – trumpalaikio mobilumo (5–14 dienų) atveju; 150 Eur – trumpalaikio mobilumo (15–30 dienų) atveju. Dydžiai taikomi pagal galiojančias ŠMPF ir Programos vadovo nuostatas. Personalui papildoma parama pagal fiksuotą dydį netaikoma – darbuotojai gali pretenduoti į įtraukties paramą pagal realiai patirtas išlaidas (27 punktas).
27. **Įtraukties parama pagal realiai patirtas išlaidas.** Asmenys su negalia ar sveikatos sutrikimais (studentai, absolventai ir personalas) gali pretenduoti į papildomą dotaciją pagal realiai patirtas išlaidas. Šios paramos poreikis turi būti pagrįstas medicininiais dokumentais, o jos skyrimas priklauso nuo ligos ir (ar) negalios pobūdžio. Likus ne mažiau kaip 5 savaitėms iki mobilumo pradžios TRPVS pateikiami šie dokumentai:

    27.1 detalus papildomos dotacijos biudžetas;

    27.2 dokumentai, pagrindžiantys prašomo finansavimo dydį (gydytojo vizitai, medicininės reabilitacijos paslaugos, lydinčio asmens kelionės ir pragyvenimo išlaidos, kitos paslaugos), su nurodyta paslaugų kaina mobilumo šalyje;

    27.3 gyvenamosios vietos, pritaikytos asmenims su negalia, nuomą pagrindžiantis dokumentas su nurodyta kaina mobilumo šalyje (jei taikoma);

    27.4 neįgaliojo pažymėjimas (jei taikoma);

    27.5 galiojantis medicininių dokumentų išrašas ar medicininė pažyma, pasirašyta sveikatos priežiūros specialisto, kurioje nurodytas negalios tipas ir (ar) liga, individualūs poreikiai, negalios ar ligos įtaka dalyvavimui mobilume ir tai, kaip dažnai ir kokios priemonės ar paslaugos reikalingos sėkmingoms studijoms (studentams ir absolventams) arba visapusiškam dalyvavimui dėstymo ar mokymosi mobilume (personalui);

    27.6 priimančiosios institucijos raštas ar el. laiškas, patvirtinantis, kad institucija informuota apie atvykstančio asmens individualius poreikius.

28. TRPVS parengia paraišką ir ne vėliau kaip likus 1 mėnesiui iki dalyvio išvykimo pateikia ją ŠMPF el. paštu HEKA1papildomadotacija@smpf.lt pagal ŠMPF svetainėje (erasmus-plius.lt) skelbiamą tvarką; paraiškas dėl papildomos paramos skyrimo vertina ŠMPF. Studentas ar absolventas per 30 dienų nuo mobilumo pabaigos, o personalo darbuotojas – per dotacijos sutartyje numatytą terminą pateikia ataskaitą ir išlaidas pagrindžiančius dokumentus (sąskaitas faktūras, čekius, nuomos sutartis, mokėjimo pavedimus ir kt.).
29. Papildomos paramos dydžiai, tinkamos finansuoti išlaidos ir paramos skyrimo sąlygos nustatomi vadovaujantis konkrečiam projektui taikomomis aktualiomis „Erasmus+“ programos ir ŠMPF finansavimo taisyklėmis. Personalo mobilumas, įforminamas kaip komandiruotė, papildomai administruojamas pagal Personalo mobilumo tvarkos aprašą ir kitus teisės aktus.
30. Kai dalyviui gali būti skiriamos kelios papildomos paramos rūšys, jos gali būti derinamos, jeigu tai leidžiama pagal konkrečiam projektui taikomas Programos taisykles ir jos nėra skirtos toms pačioms išlaidoms padengti. Dotacija neskiriama, jeigu mobilumas finansuojamas pagal kitą Europos Sąjungos remiamą programą.
31. Mažiau galimybių turintiems dalyviams, esant poreikiui, papildomai užtikrinama nefinansinė pagalba:

    31.1 individualus studijų planas, sudarantis galimybę atsiskaityti pritaikytomis sąlygomis (studentams);

    31.2 mentorius, padedantis planuoti studijas ir integruotis;

    31.3 studijų medžiagos prieinamumas įvairiais formatais ir kitos pagrįstos adaptacijos;

    31.4 parengiamasis vizitas, kai tai numatyta Programos vadove;

    31.5 psichologinė pagalba ir galimybė pasinaudoti kalbinio parengimo priemonėmis (įskaitant „Erasmus+“ internetinę kalbinę paramą OLS);

    31.6 dėstytojams ir administracinio personalo darbuotojams – pagalba derinant neįvykusių paskaitų atidirbimo tvarką ar darbo organizavimą su katedros vedėju ar tiesioginiu vadovu.

32. Dalyvis informuojamas apie nacionalines paramos priemones, kurias administruoja Valstybinis studijų fondas ir Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kiek jos taikytinos mobilumo laikotarpiu.
33. Informacija apie aktualias papildomos paramos rūšis, dydžius, sąlygas ir kreipimosi tvarką skelbiama VDK interneto svetainėje lietuvių ir anglų kalbomis.

VI. SKUNDAI IR APELIACIJOS

34. Studentas, absolventas ar personalo darbuotojas (toliau – pareiškėjas) turi teisę teikti motyvuotą skundą ar apeliaciją dėl:
    34.1 priskyrimo ar nepriskyrimo mažiau galimybių turinčių asmenų grupei;
    34.2 mažiau galimybių turinčių dalyvių atrankos rezultatų ir procedūrų;
    34.3 papildomos paramos skyrimo, dydžio ar išmokėjimo;
    34.4 galimo netinkamo elgesio ar diskriminacijos dėl priklausymo mažiau galimybių turinčių asmenų grupei.
35. Skundas ar apeliacija teikiami raštu (įskaitant elektroninę formą) TRPVS arba el. paštu erasmus@vcd.lt. Nurodomas pareiškėjo vardas, pavardė, kontaktiniai duomenys, skundo ar apeliacijos dalykas, aplinkybės ir reikalavimas; pridedami turimi įrodymai. Skundo pateikimo terminai nustatyti „Erasmus+“ organizavimo tvarkos apraše (studentams ir absolventams) ir Personalo mobilumo tvarkos apraše (personalui).
36. Personalo apeliacijos dėl atrankos rezultatų teikiamos ir nagrinėjamos Personalo mobilumo tvarkos apraše nustatyta tvarka. Studentų ir absolventų nesutikimas su atrankos rezultatais ar procedūromis nagrinėjamas kaip skundas pagal 35 ir 37 punktus.
37. Skundą pirmiausia siekiama išspręsti neformaliai – TRPVS susisiekia su pareiškėju. Neišsprendus, skundas nagrinėjamas „Erasmus+“ organizavimo tvarkos apraše (studentų ir absolventų skundai) arba Personalo mobilumo tvarkos apraše (personalo skundai) nustatyta tvarka ir terminais. Sprendimas pareiškėjui pranešamas raštu, nurodant sprendimą, jo motyvus ir apskundimo tvarką.
38. Išnaudojęs VDK vidaus procedūras, pareiškėjas gali kreiptis į ŠMPF, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierių ar teismą teisės aktų nustatyta tvarka.
39. Skundai ir apeliacijos nagrinėjami konfidencialiai. Dėl skundo ar apeliacijos pateikimo pareiškėjas negali patirti neigiamų pasekmių.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40. VDK siekia aktyviai informuoti mažiau galimybių turinčius studentus, absolventus, dėstytojus ir kitus darbuotojus apie „Erasmus+“ mobilumo galimybes, papildomą paramą ir individualios pagalbos galimybes; informacija apie tai skelbiama pristatant konkursą ir informaciniuose seminaruose.
41. Informaciją apie dalyvavimo ir papildomos paramos galimybes teikia TRPVS.
42. Šis Aprašas taikomas kartu su „Erasmus+“ organizavimo tvarkos aprašu, Personalo mobilumo tvarkos aprašu, Atvykstančių studentų tvarkos aprašu ir VDK Studijų reglamentu. Personalo mobilumo tvarkos apraše nustatyta mažiau galimybių turinčių darbuotojų papildomos paramos tvarka taikoma kartu su šiuo Aprašu, o Personalo mobilumo tvarkos aprašas gali remtis šio Aprašo nuostatomis.
43. Pasikeitus „Erasmus+“ programos ar ŠMPF reikalavimams, taikomi aktualūs Programos reikalavimai, o šis Aprašas atitinkamai peržiūrimas ir, jei reikia, atnaujinamas.
44. Klausimai, kurie nėra aptarti šiame Apraše, sprendžiami vadovaujantis aktualiais Erasmus+ programos dokumentais, ŠMPF reikalavimais ir VDK vidaus teisės aktais.
45. Aprašas gali būti keičiamas ar papildomas VDK direktoriaus įsakymu.